

НАЦІОНАЛЬНА ЕКСПОРТНА СТРАТЕГІЯ

проект: презентація та обговорення

м.Запоріжжя, 30.05.2025

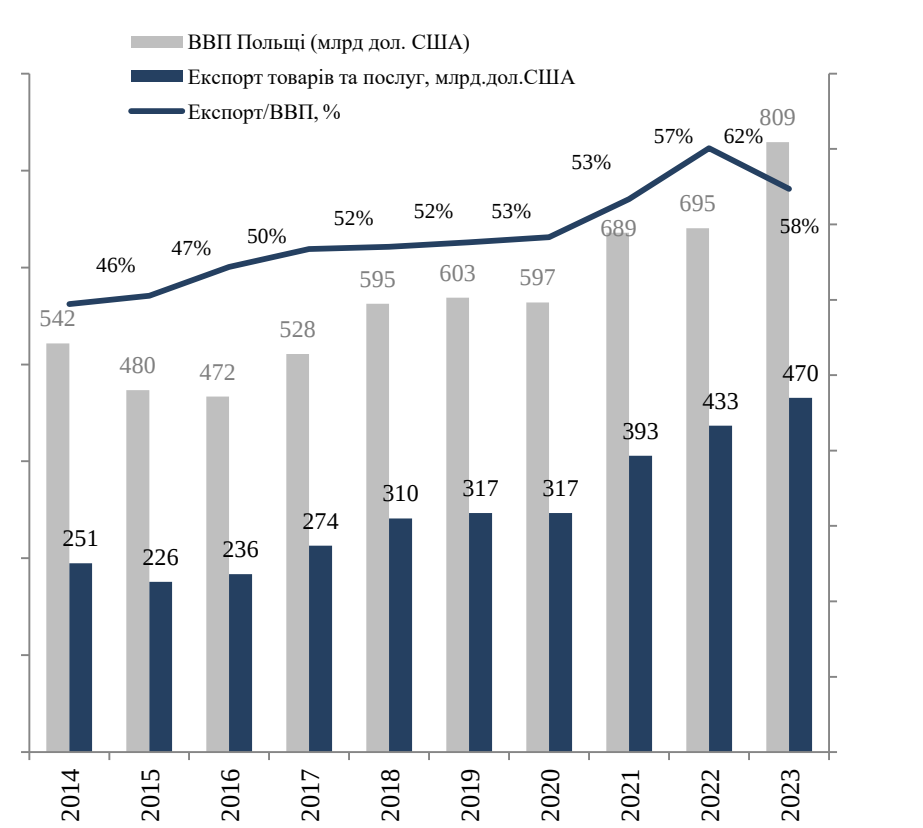
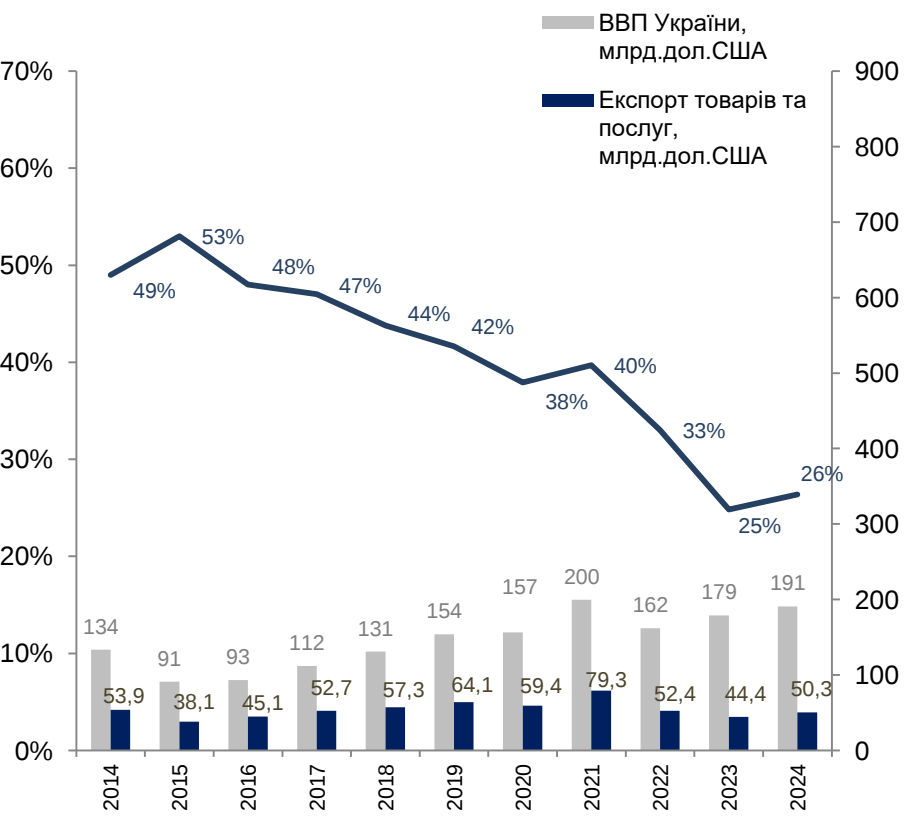
Володимир ВЛАСЮК,
к.е.н., СЕО ДП «Укрпромзовнішекспертиза»

Експорт відіграє важливу роль в економіці країни. У 2024 році він забезпечив:

- ❑ близько 51 млрд. дол. США валютних надходжень в економіку
- ❑ створення та розміщення на зовнішніх ринках близько 17 млрд. дол. США доданої вартості
- ❑ середньорічний рівень зарплати для 1,4 млн. осіб (за оцінками НБУ, чисельність зайнятого населення у 2024 році склала 11,4 млн. осіб у віці 15-70 років)

Однак, впродовж останніх 10 років значення експорту в економіці України знижувалось. Така тенденція є відмінною від країн, які досягли успішного економічного зростання. Прикладом може бути порівняння з Польщею в 2014-2023рр.

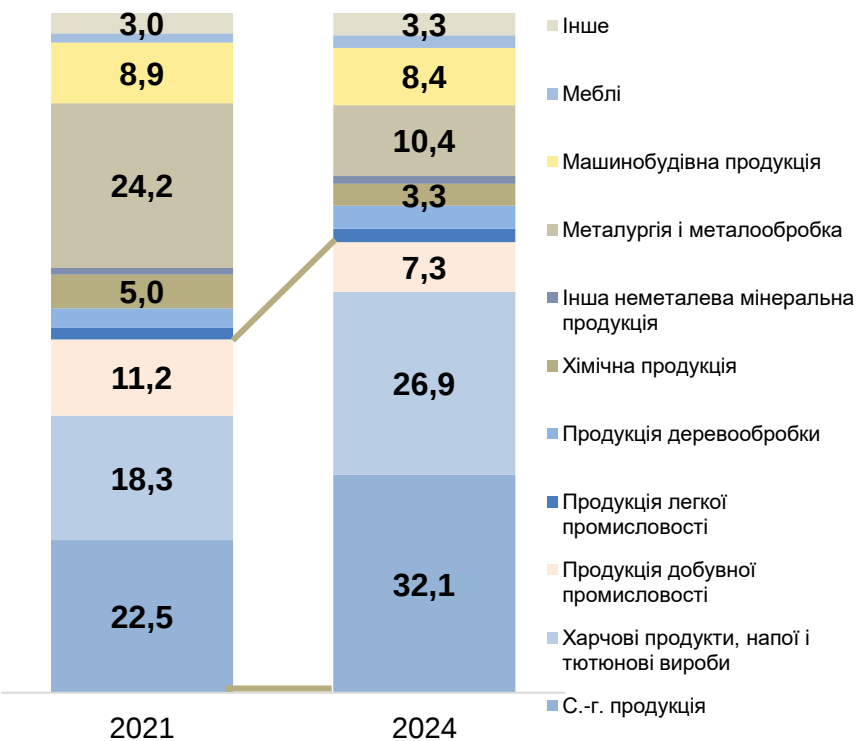
Порівняння ролі експорту в економіці України та Польщі



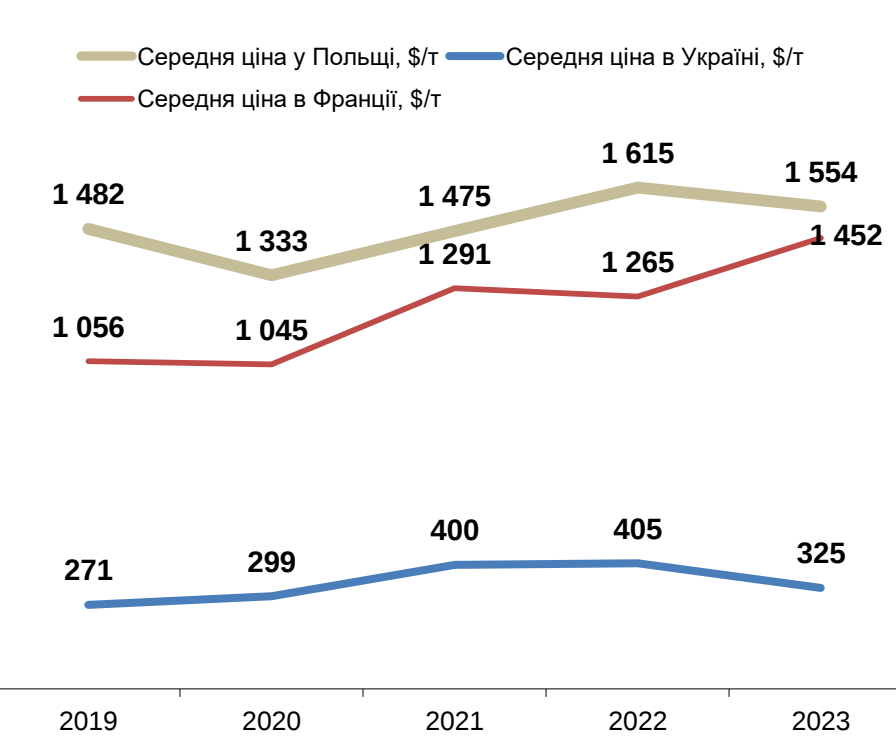
Джерело: Світовий банк та НБУ
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=UA> <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>

Недоліком українського експорту залишається його низькотехнологічна структура та, відповідно, низька ціна. За рахунок глибшої переробки сировини та кращої товарної структури інші країни досягають значно вищих експортних цін.

Структура українського експорту товарів у 2021/2024р.р.: частка сировини та низькотехнологічної продукції зростає з 52% до 74%



Середні ціни експорту 1 тони продукції групи 1-24 (сільське господарство та продукти харчування) України, Польщі, Франції



Джерело: Державна служба статистики України, UN Comtrade, Eurostat

**УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПОРТ ЗБЕРІГАЄ
МАСШТАБНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ,
ЯКИМИ МАЄ СКОРИСТАТИСЬ НАЦІОНАЛЬНА
ЕКСПОРТНА СТРАТЕГІЯ.
ВОНИ БУЛИ ВИЗНАЧЕНІ В ПРОЦЕСІ РОБОТИ.**

Місією Національної експортної стратегії до 2030 року є підвищення стійкості української економіки, покращення її технологічності та перехід до експортоорієнтованого зростання шляхом нарощення виробництва та експорту товарів та послуг з поглибленою переробкою та вищою ціною

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ ЕКСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ

- ☐ зростання обсягу експорту товарів і послуг до 77 млрд дол.США (2024 р. – 51 млрд дол. США);
- ☐ досягнення співвідношення обсягу експорту товарів і послуг до ВВП 33% (2023 р. – 25%);
- ☐ збільшення частки товарів переробної промисловості в експорті з 61% до 72% (розвинені країни >95%)
- ☐ Збільшення частки середньо- та високотехнологічної продукції у товарному експорті з 26% до 41%

Наведені цільові показники дійсні за наступного сценарію:

- (1) Інтенсивні бойові дії припиняться в 2025 році і подальшого руйнування енергетики та іншої інфраструктури не буде;
- (2) Цінова кон'юнктура ринків суттєво не змінюється порівняно з 2024 роком;
- (3) Державний механізм розробки та імплементації економічних стратегій вдосконалюється

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ДОКЛАДАННЯ РЕСУРСІВ ТА ЗУСИЛЬ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКСПОРТНОГО РОЗВИТКУ

Стратегічна ціль 1: посилення державних спроможностей, інституцій та інструментів для вирішення завдань розвитку експорту

Стратегічна ціль 2: подолання бар'єрів і створення сприятливих умов для експортної діяльності

Стратегічна ціль 3: нарощення виробництва експортоспромож-них товарів, покращення продуктової структури, збільшення середньої ціни експорту

СТРАТЕГІЧНІ ТА ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКСПОРТНОГО РОЗВИТКУ

МІСІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ:

підвищення стійкості української економіки, покращення її технологічності та перехід до експортоорієнтованого зростання шляхом нарощення виробництва та експорту товарів і послуг з поглибленою переробкою та вищою ціною

Стратегічна ціль 1

Посилення державних спроможностей, інституцій та інструментів для вирішення завдань розвитку експорту

Операційна ціль 1.1

Розвиток фінансової підтримки експорту: ЕКА, банк розвитку та експорту, експортне страхування

Операційна ціль 1.2

Посилення торгово-економічного представництва України за кордоном

Операційна ціль 1.3

Покращення системи експортного навчання

Операційна ціль 1.4

Розширення доступу експортерів до ресурсів інформації та аналітики, комунікаційна підтримка експортерів

Операційна ціль 1.5

Вдосконалення виставкової діяльності

Операційна ціль 1.6

Створення державних потужностей з управління експортним розвитком

Стратегічна ціль 2

Подолання бар'єрів і створення сприятливих умов для експортної діяльності

Операційна ціль 2.1

Заходи з покращення транспортної логістики

Операційна ціль 2.2

Подолання тарифних та нетарифних бар'єрів

Операційна ціль 2.3

Розвиток інфраструктури міжнародної сертифікації продукції

Операційна ціль 2.4

Дерегуляція, цифровізація та спрощення експортних процесів: валютна лібералізація, митниця, податкова

Операційна ціль 2.5

Стратегічні державні комунікації у підтримку експорту, популяризації бренду "Made in Ukraine"

Стратегічна ціль 3

Нарощення виробництва експортоспроможних товарів, покращення продуктової структури, збільшення середньої ціни експорту

Операційна ціль 3.1

Стимулювання інвестицій у виробництво середньо- та високотехнологічних товарів, розвиток переробки місцевої сировини

Операційна ціль 3.2

Інтеграція у світові ланцюги вартості шляхом залучення транснаціонального капіталу та прямих іноземних інвестицій

Операційна ціль 3.3

Поглиблена інтеграція України в ринок ЄС, створення коаліції партнерів для розвитку національного експорту

Операційна ціль 3.4

Відкриття експорту ОПК та військово-технічна співпраця

Операційна ціль 3.5

Розвиток послуг ІТ, туризму

**Імплементаційна частина:
включає 3 стратегічних та 16 операційних
цілей, для досягнення яких розроблено
104 заходи**

**приклади структурування
за стратегічною ціллю 1**

Структурування Операційного плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Експортної стратегії України на період до 2030 року

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

з реалізації у 2025 - 2027 роках Експортної стратегії України на період до 2030 року

Найменування заходу	Завдання	Індикатори виконання	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Джерела фінансування	Очікуваний результат
Стратегічна ціль 1						
Посилення державних спроможностей, інституцій та інструментів для вирішення поставлених завдань розвитку експорту						
1.1. Розвиток системи фінансування експорту: страхування, кредитування, державні гарантії						
Підготовка Урядової програми фінансування експорту на 2026-2030 рр., з урахуванням пріоритетів Національної експортної стратегії, зокрема покращення структури експорту.	Створення інституцій та інструментів фінансування експорту	Підготовлена та затверджена Урядова програма фінансування експорту на 2026-2030 рр.	Мінекономіки Мінфін НБУ (за згодою) ЕКА	2025-2027	Держбюджет, кошти Міжнародної технічної допомоги	Державне фінансове стимулювання експортної експансії на цільові ринки товарів з поглибленою переробкою та вищою доданою вартістю
Створення спеціалізованої банківської установи розвитку експорту як основного оператора державних програм фінансової підтримки експорту з мандатом фінансування експортних угод		Створено спеціалізовану банківську інституцію як основного оператора державних програм розвитку експорту, започатковано її	Мінекономіки Мінфін НБУ (за згодою)	2025-2027		Посилення державних потужностей фінансової підтримки експорту, розширення

Стратегічна ціль 1: ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ, ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ

Операційна ціль 1.1

Розвиток системи фінансування експорту: страхування, кредитування, державні гарантії

Мета: створення цілісної системи фінансування експорту, характерної для розвинених країн
Заходи:

- Підготовка урядової програми фінансування експорту на 2026-2027р.р., яка враховуватиме завдання покращення структури експорту, його секторальну та географічну диверсифікацію.
- Створення спеціалізованої банківської установи розвитку експорту як основного оператора державних програм фінансування експорту з мандатом фінансування експортних угод та інвестицій у експортні виробництва шляхом трансформації одного з діючих державних банків або заснування нового банку «Банк інвестицій та торгівлі»
- Розширення спроможностей експортно-кредитного агентства для збільшення обсягів страхових операцій шляхом: нарощення уставного капіталу на 5 млрд грн, формування можливостей для закупівлі послуг перестрахування, покращення статусу кредитів, застрахованих ЕКА, встановлення винятків щодо термінів повернення валютної виручки для застрахованих ЕКА угод
- Створення інституції «Фонд розвитку експорту» як державної грантової установи з метою надання фінансової підтримки МСБ на етапах започаткування експорту та виходу на нові ринки

Стратегічна ціль 1

ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ, ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ

Операційна ціль 1.1

Розвиток системи фінансування експорту: страхування, кредитування, державні гарантії

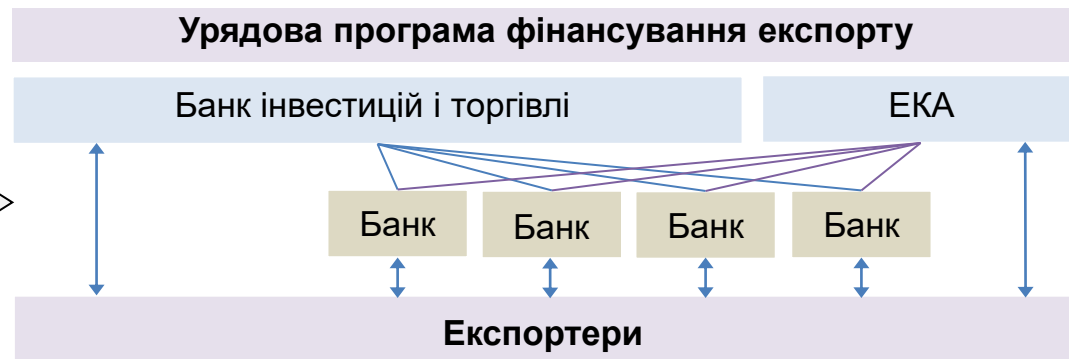
Існуюча система



Продукти, які зараз пропонує система фінансової підтримки експорту:

Надання експортних кредитів
Портфельне страхування експортних кредитів.
Страхування передекспортного фінансування.
Страхування банківських гарантій.
Страхування зовнішньо-економічного договору.
Страхування інвестиційних кредитів.

Пропонована



Продукти, які зараз пропонує система фінансової підтримки експорту:

Портфельне страхування експортних кредитів.
Страхування передекспортного фінансування.
Страхування банківських гарантій.
Страхування зовнішньо-економічного договору.
Страхування інвестиційних кредитів.

Пропозиції розширення інструментарію фінансової підтримки експорту



Механізм гарантії експортних угод Банком інвестицій та торгівлі.
Співпраця з іноземними банками, програми кредитування імпортерів українських товарів
Дешевший факторинг, викуп дебіторської заборгованості постачальника
Надання довготермінових кредитів експортерам терміном на 5 і більше років
Зручніші вимоги до забезпечення та кредитної застави

Стратегічна ціль 1

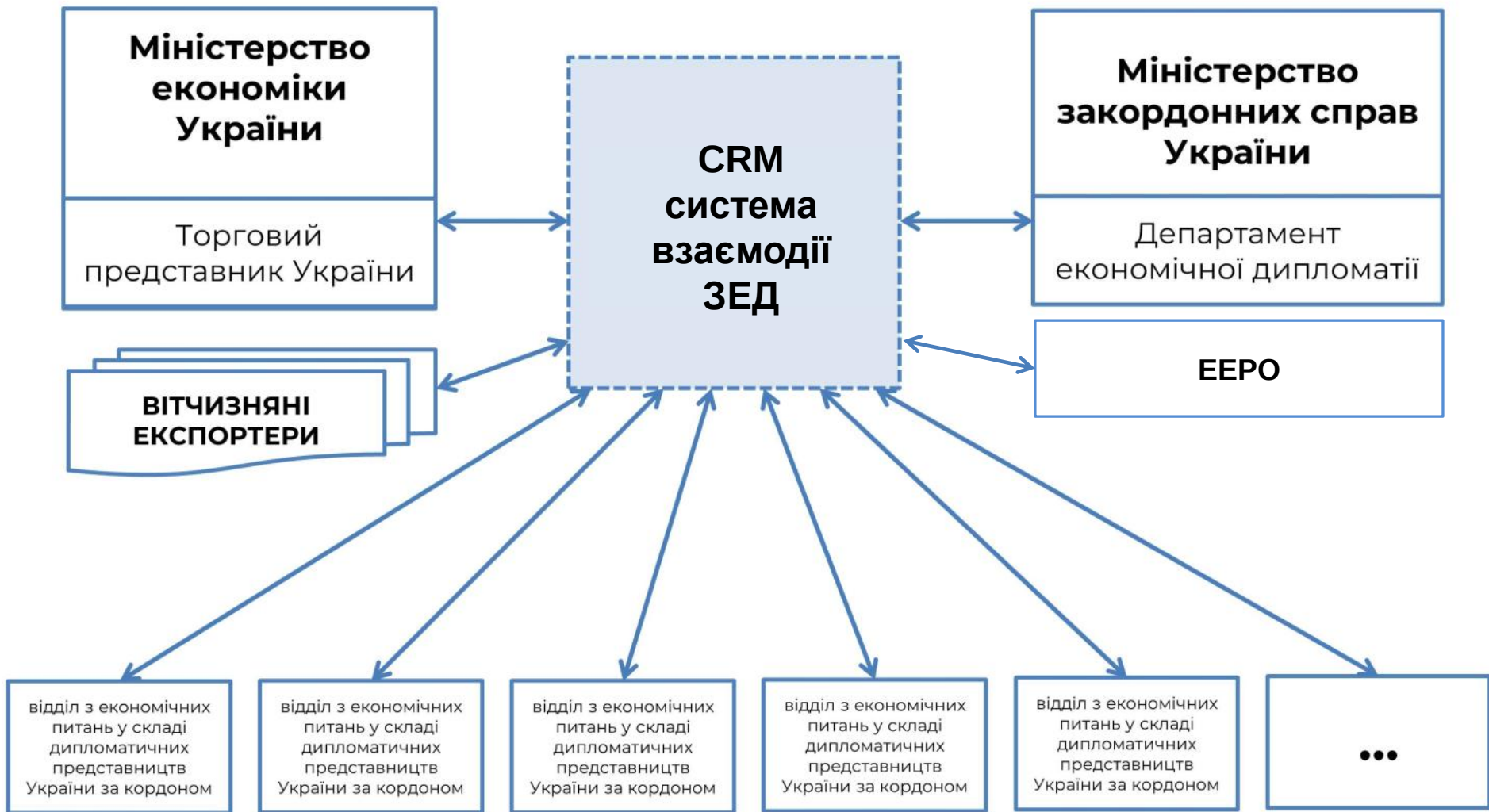
ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ, ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ

Операційна ціль 1.2

Посилення торгово-економічних представництв України, розвиток мережі торгових представників

Заходи:

- Створення CRM-системи для взаємодії та координації учасників зовнішньо-економічної діяльності з інтегрованим доступом для МЗС (Департамент економічної дипломатії), економічних відділів посольств, Мінекономіки (Офіс торгового представника), ЕЕРО, експортерів, асоціацій та об'єднань бізнесу
- Реалізація пілотного проекту зі створення торговельних представництв: (1) проведення дослідження для визначення країн з потенціалом експансії українського експорту; (2) організація представництв
- Запровадження норми, згідно якої одним із обов'язкових критеріїв отримання посади у економічному відділі посольства має бути наявність досвіду роботи не менше 2-х років в економічних органах виконавчої влади (Мінекономіки, Мінагрополітики, Мінстратегпром, АМКУ, тощо);
- Розробка і впровадження навчальної програми з підготовки і підвищення кваліфікації працівників економічних відділів посольств, в рамках співпраці МЗС, Мінекономіки та профільних ВУЗів.



Стратегічна ціль 2

Створення сприятливих умов для ведення експортної діяльності

Операційна ціль 2.4

Дерегуляція, цифровізація та спрощення експортних процесів: валютна лібералізація, митниця, податкова

- Реалізація проєкту «Електронний кабінет експортера» на платформі Дія.Бізнес як онлайн сервісу для взаємодії експортерів з державою при здійсненні експортної діяльності, шляхом: (1) замовлення та розробки відповідного ІТ-рішення; (2) впровадження нормативно-правових актів та регламентів взаємодії з «Електронним кабінетом експортера» зацікавлених органів державної влади; (3) створення потужностей для адміністрування сервісу.
- Розширення «Єдиного каталогу українських експортерів» з метою реалізації експортних можливостей України за допомогою цифрових інструментів: (1) оновлення каталогу, його адаптація для взаємодії з цифровими платформами маркетплейс та інструментами SEO; (2) просування каталогу інструментами SEO, маркетплейс, інформаційними кампаніями під брендом "Made in Ukraine"
- Розвиток національних інструментів маркетплейс та стимулювання експортерів до розміщення на них каталогу їхньої продукції
- Впровадження цифрового алгоритму автоматичного відшкодування ПДВ експортерам: (1) доопрацювання ІКС «Електронний кабінет» в частині сервісів, які необхідні для автоматизації відшкодування ПДВ; (2) вдосконалення автоматизованої системи оцінки ризиків щодо компаній-експортерів для цілей бюджетного відшкодування ПДВ; (3) автоматизація камеральних і податкових перевірок щодо визначення суми ПДВ, яка підлягає бюджетному відшкодуванню.
- Проведення рішення зі збільшення термінів повернення валютної виручки для товарів переробної промисловості (зі 180 до 270 днів), шляхом досягнення узгодженої позиції КМУ та НБУ.
- Впровадження спрощеної процедури «єВідрядження» для військовозобов'язаних громадян з метою здійснення ділових поїздок, за умови дотримання ними низки вимог, зокрема: (1) присутність в базі «Оберіг», (2) відсутність податкової заборгованості, (3) грошова застава внесена юридичною чи фізичною особою, (4) підтверджуючі документи щодо мети поїздки

Відповідальні:

Мінцифри,
Мінекономіки, ДМС
України, ДПС
України, ЕЕРО

ЕЕРО, ТПП (за
згодою), суб'єкти
підприємництва (за
згодою)

Мінекономіки,
Мінцифри, ЕЕРО

Мінцифри, Мінфін,
ДПС України

КМУ, Мінекономіки,
НБУ (за згодою)

Мінцифри,
Мінекономіки,
Держприкордон

Стратегічна ціль 1

ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ, ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ

Розвиток цифрових інструментів експортної діяльності

Розвиток цифрових ресурсів та платформ

Дія.Бізнес

компоненти: «Довідник експортера», «Вимоги на зовнішніх ринках», «Експортні процедури в Україні», «Події та виставки», «Тендери та сорсингові запити» та деякі інші

Єдиний каталог експортерів, адаптований для взаємодії з платформами marketplace та інструментами SEO (створення каталогу, використовуючи ресурси ЕЕРО, ТПП)
Розміщення на платформі Дія.Бізнес

Розширення доступу до інформації

Доступ до вартісних баз даних

шляхом їх придбання за публічні кошти та передачі ЕЕРО для адміністрування:
Passport Euromonitor Statista
Intel GNP, IDC, Gartner, Forrester Research, IQVIA
Euromonitor - вартість річної підписки
52 000 Euro

Електронний кабінет експортера

на платформі Дія.Бізнес як єдиний портал для отримання державних сервісів, пов'язаних з експортом (митниця, податкова та інші дозвільні процедури)



існуючі



пропонується створити

Стратегічна ціль 3

Нарощення виробництва експортоспроможних товарів, покращення структури та збільшення середньої ціни експорту.

Операційна ціль 3.1. Стимулювання інвестицій у виробництво середньо- та високотехнологічних товарів, розвиток переробки місцевої сировини.

- Розробка цільової програми створення експортних виробництв на період до 2025 року
- Збільшення максимальної страхової суми ЕКА в частині страхування воєнних ризиків до 30 млн. дол. США/проект, для інвестиційних проектів будівництва переробних заводів, шляхом: (1) нарощення статутного фонду ЕКА на 5 млрд.грн. Враховано вище в Операційній цілі 1.1; (2) внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» в частині збільшення максимальної страхової суми з 200 млн.грн. до 1,250 млрд.грн. (еквівалент 30 млн.дол.США)
- Збільшення максимальної суми державного фінансування облаштування Індустріальних парків до 300-400 млн. грн/проект
- Збільшення верхньої межі фінансування інвестиційних проектів за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» з поточних 150 млн грн/проект до 500 млн грн/проект (екв. 12 млн дол США)
- Збільшення верхньої межі фінансування інвестиційних проектів за програмою «Безповоротні гранти переробних підприємств» з поточних 8 млн.грн. до 40 млн.грн.
- Створення спеціалізованої банківської установи розвитку експорту як основного оператора державних програм фінансування експорту з мандатом фінансування експортних угод та інвестицій у експортні виробництва шляхом трансформації одного з діючих державних банків або заснування нового банку «Банк інвестицій та торгівлі»

Стратегічна ціль 2.

Створення сприятливих умов для ведення експортної діяльності

2.5 Стратегічні державні комунікації на підтримку експорту, популяризації бренду «Made in Ukraine»

Основні заходи, що передбачає ця Операційна ціль:

- Заснування щорічного міжнародного бізнес-форуму “Made in Ukraine Forum” із виставковим компонентом, як флагманської події для глобального позиціонування української економіки та просування українських товарів.
- Проведення промоційних кампаній: (1) спрямованих на популяризацію експорту, (2) спрямованих на використання експортерами бренду “Made in Ukraine”, (3) міжнародної комунікаційної кампанії “Made in Ukraine”.
- Розробка та імплементація Комунікаційної стратегії просування експорту України та бренду «Made in Ukraine» як складової частини національної експортної стратегії.
- Формування економічного іміджу України у світі щодо її цінності для світової економіки, який має базуватися на реальних досягненнях України та містити сприятливі асоціації для економічної співпраці.
- Розробка візуальної та змістової основи бренду “Made in Ukraine”, створення брендової платформи, адаптованої під цільові ринки.

Розбудова інституцій та інструментів підтримки експорту

Створення інституцій підтримки експорту

«Банк Інвестицій і Торгівлі» з місією проектного фінансування інвестицій у експортоорієнтовані виробництва та експортних угод – 45 млрд.грн.

«Фонд розвитку експорту» як грантова державна установа з місією фінансової підтримки МСБ на етапах започаткування експорту або виходу на нові ринки – 550 млн.грн.

Рада старших експортерів як інструмент передачі знань досвідченими експортерами

Посилення **інституційних спроможностей ЕКА** завдяки збільшенню уставного капіталу на 5 млрд.грн та низці нормативних рішень

Розгляд проекту роботи **торгівельних представників** в окремих країнах

Створення інструментів підтримки експорту: Фінансова підтримка

- (1) Урядова програма фінансування експорту на 2025-2026р.р. з урахуванням пріоритетів національної експортної стратегії
- (2) Запуск програм кредитування імпортерів українських товарів чи їхніх банків
- (3) Розширення кредитування експортних операцій завдяки збільшенню статутного капіталу ЕКА на 5 млрд.грн.

Цифровізація та інформаційна підтримка

- (1) Розширення доступу експортерів до інформації з кошовних баз даних
- (2) Розширення «Єдиного каталогу українських експортерів» включно з його адаптацією для взаємодії з цифровими платформами Marketplace та інструментами SEO
- (3) Створення CRM-системи з метою взаємодії та координації учасників зовнішньо-економічної діяльності
- (4) Реалізація проекту Електронного кабінету експортера на платформі Дія.Бізнес як онлайн-сервісу для взаємодії експортерів з державою

Деякі можливості, що забезпечить імплементація заходів стратегії



КОНТАКТИ ДЛЯ ЗВОРОТНЬОГО ЗВ'ЯЗКУ

Директор ДП «Укрпромзовнішекспертиза»

Володимир Власюк

export@expert.kiev.ua

050 330 46 73

Голова ГО «Інститут розвитку національної економіки»

Вадим Ємець

v.yemets@nedi.org.ua

097 917 90 31